

# نورالبروری

توركلرك فائده سنه چاليشير      اون بش كونده: بر چيقار

۲۱ لکھنؤ ثانی ۱۳۳۲

بیل • - ج ۱۱ - ص ۷

سوزك كلىدى

اى شىزادەم ، بىستەلىرى  
 او شىن دورك سولدى اينان !  
 آه اولالە دستەلىرى  
 نەردە شەمدى اى باغچوان . . .

قېزىل طويراق

مىي ماسم

تارىخ و سياست

## غەرب نەزەرىدە شەرق مەسئەلىسى . - ۱

شەرقىيلەردە ، آدەم شەرق مەسئەلىسىدىن بىخەتەر ، لېكىن مەسئەلىيە ھەم داۋما غەربىيلەرنىڭ زاۋىيە دۇنياسىدىن باقارلىرى . ئائىلە تارىخى ئومۇمىيەت ھەم مەسئەلىيە بىلەن ، بۇ كۈنك شەرق ئىسلامى ساكەنلىرى ، كەندى نەقشە نەزەرىمىزى تەيىنە مۇقق اولەيلىمىشەردەكە ... يازانلىرىمىزنىڭ بىر جۈمى ، بىلەنكەرنىڭ ، دوشۇنەنكەرنىڭ ھەم مەسئەلىيە مەنبەلەردىن آقۇب كەندىكىنى آ كەندىگە نەزەرىمىز ، بىلەنكە بۇ خەسەسەدە كەندى كەندىيە بىلەن آچىق ھەساب وىرەمىيۇر . مەنلا ، شەمدى بۇ سەتەرلىرى قارالايدىن ، بۇندىن اون دورت يىل اولە ، يەنە «شەرق مەسئەلىيە» دائىرە بىر مەقالە يازمىشەدۇ ، قەت ئو زەمەن مەقالەسىنە « غەرب نەزەرىدە » قەندى قۇيۇق ھەيچەدە خەتەرلەنە كەلمەشەدۇ . ئۇنى ئايدىيۇردى كە ئوقۇيدىنى ، ئو كەندىكى شەيلىر ، «شەيلى» دەر . بۇ سەفەر ، پۈتۈن مەلۇماتىنىڭ ، ئاۋانلاردىن طوغە مەلۇماتلىرىنىڭ ، سەفەر غەربىدىن آلتەنە و كەنە اولەيدىنى آ كەندىيۇر ، بۇنى سۈيلىك ئاقتىيۇر دە طويۇيۇر ...

« غەرب نەزەرىدە » دىمەككە ئادەم كار بىر خەتەرلەنە دوشەيدىكى مەتەم . دەر سەرىخ و مەيىخ اولۇق ئاقتىيۇن «بەش فرانسىز و روس مەنبەلىرىنە كۆرە شەرق مەسئەلىيە» دىنەلمەيدۇ . لېكىن ئىلمىيلىك دەر ئاسنى كۆدەمەينە ، سەفەر «تەيىمە» بىر مەجمۇعەنىڭ مەقالەلەرنە بۇيەلە ئاقتىيۇر قەلشەق ، بىر آ زەتخەف كۆرۈنۈر ، دىيە قۇر قەدەم . ھەم ئۇنى ئاقتىيۇر كە ئاقتىيۇرلارنىڭ ، ئاقتىيۇرلارنىڭ بۇ مەسئەلىيە نەزەرلىرى بىلەن باشقە دورلو اولسون !

شەرق مەسئەلىيەنىڭ تەرىقىي جۈق زور دەر . غەربىي مۇلەرلەر ، شەرق مەسئەلىيەنى بىر قەچ دورلو تەرىقىي ئاقتىيۇرلەر . مەكتەب كەتەبلىرىنە مەلۇمات مەجمۇعەنىڭ كە جۈق تەقرار ئاقتىيۇرلىرى كە . شەرق مەسئەلىيەنىڭ ، ئاقتىيۇر و كە مەتەم تەرىقىي ئاقتىيۇر دە ، مەكتەبلەردە ئوقۇغان كۈچەك تارىخ كەتەبلىرىنە مەراجەت اولۇنمايدەر . فرانسىز تارىخ خەۋەرلەرى آدەمەندە خەيلى شەھەت و ئاقتىيۇر قازانمىش مەلۇم مەنبەلىرىنىڭ ، فرانسىز ئاقتىيۇرلەرنە دەر كەتەبى اولەرق قوللانمايدىن تارىخ ئومۇمىيەندە ، شەرق مەسئەلىيەنى شۇيە تەرىقىي ئاقتىيۇر :



«میلادک ۱۸نجی عصرندن اعتباراً روسیه و آوستریا دولتلری، عثمانلی ایمپراطورلغی استیلا ایتیمه، و بو ایمپراطورلغک خرسیتیان تبعه سی قیام و عصیان ایتدیرمه یه جالیشدیله . بو ایشلار ۱۹نجی عصرک ابتدالرنده، فرانسه اختلال و ایمپراطورلوق محاربه لری ایله انقطاعه اوغرادى. ۱۸۱۵ده عثمانلی ایمپراطورلغی قوت و وسعتی هنوز بحافظه ایدیور ایدیسه ده روسیه طرفندن تهدید اولنیوردی . روسیه نك تهدیدیه معروض دولت عثمانیه نك نه اوله جنى برمساله ایدی، ایشته بومسأله یه، برمدت سوآره «شرق مسأله سی» نامی ویریلدی.» ( Cours de Ch. Seignobos. — Hist. Contemporaine. p. 240 ) سیوبوسك قوله کوره «شرق مسأله سی» ۱۸نجی عصر میلادیه طوغمش واسمى ده آنحق ۱۹نجی عصرده آلمشدر. واقعا بوتاریخی و سیاسی مسأله یه اسم طاقیلیمه سی، ۱۹نجی عصر دیپلوماتلرینك آثار همتدن اولدینی محقق ایسه ده، مسأله نك ۱۸نجی عصرده تحدث ایتمش اوله سی مختلف فیه در.

شرق مسأله سیه دائر تدقیقات مخصوصه ده بولنمش اولمق جهتیه بو باید. سیوبوس دن ده ا زیاده حائز صلاحیت اوله سی اقتضا ایدن دیگر برفرانسز معلمی، سورهل ، «شرق مسأله سی» عنواناتی کتاسنك مقدمه سی شویله باشلیور: «تورک لک اوروپایه آیاق باصدینى آندن اعتباراً بر شرق مسأله سی تکیون ایتمش اولدی، و روسیه آوروپالی بر دولت اولور اولماز بو مسأله نی کنسی لهنه حل ایتک دعواسیه قالدیشدی.» ( La Question d'Orient. p. I. ) سورهل، بو افاده سیله شرق مسأله سنیك حیات، ماضیه دوغری اوزاتیور: تورک لک اوروپایه آیاق باصار باصمار، یعنی میلادک ۱۴نجی عصری اورتلرندن اعتباراً شرق مسأله سی تحدث ایتمشدر، دیور. بومورخ شرق مسأله سی زمانده اوزاتدینی کتی، مکانه ده کنیشلیتور: شرق مسأله سی یالکیز ممالک عثمانیه یه انحصار ایتمز؛ لهستان واسوچ اولکلری ده بو مسأله نك اویناندینی محنه نك متمماتسدر. فقط الک مهم دوللری تورکیه و روسیه ایضا ایدرله.

معلم بررژوا، شرق مسأله سنیك تاریخی و جغرافی حدودینی، سورهلدن زیاده توسیع ایدیور. تورک لک اوروپایه کجوب استانبولی آلمه لری، بورزوا نظرنده، شرق مسأله سنیك بر صفحه سندن عبارتدر: «آسیادن کلن باربار قوملرک دفع و طرد اولندقلری، یاخود روما و خرسیتیان مدنیتی مثل ایدوب اوی شرقه نشر ایتک اوزره کلدکلری طرفه توجه ایتدکلری زماندن اعتباراً، اسکی دنیاده بر شرق مسأله سی موجوددر. شرق مسأله سی قرون وسطا جمعیتلرینك انکشاف خارجیلرینه خدمت ایدن مسأله اساسیه ایدی. شارلمان ایمپراطورلغنده بر شرق فرانسه واردی که فرانیق قرالغنه استادآ، رهنک اوتیه طرفنده بولتان جرمانیا مشرک اقوامی گندی ایچنه آلوب تمدین ایدر. شارلمان و خلفلرینک، ۹نجی عصرده، آوارلره محارباتی شرق مسأله سنیك بر صفحه سیدر..... ۹نجی عصرک سوکلرینه ماحارلر ظهور ایدرک خرسیتیان عالمی تهدید ایدرله، شارلماننک وارنلری و روما پایالغک متفقلری اولان جرمن ایمپراطورلری، ماجار استیلاسی آوغسبورغ ( ۹۵۵ ) ده توقیفه موفق اوله رق شرق حدودینی تنظیم و شرقده عسکری آلمان مستعمره لرینی، یعنی براندبورغ و آوستریا ( Ostreich — شرق اولکله سی ) چیتلرینی ( marches ) تأسیس ایدرله. بو عسکری اوچلر، شرقک فتحه مأموردر.



خرستیان عالمده ریاست ، یعنی ایمپراطورلق ، حدود شرقیه مسأله‌سی اگ زیاده غیرت و شدتله حله موفق اولان ملتک حقیدر: باشده قلوویس وشارلماننک فرانقلری، سوکره آلمانلر.

۱۲۵ و ۱۴۰ نجی عصرده بو مقام شرقیه استحقاق، اسلاو عرقی وعلی الخصوص جهلر طرفندن ادعا اولتور... جهلر، فرانقلرک و آلمانلرک میسیونتی دوام ایتدیرلر. و..... مکافات اوله‌رو لوکسبورغ سلاله حکمداریسیله ایمپراطورلقنی قزائیرلر: بوده کوستریورکه، او زمانلر، شرق مسأله‌سی اوروپانک داخلی و خارجی مقدراتنی تعیین ایدیوردی.

«فرانسه‌نک قرون وسطاده قازاندینی موقع ممتاز، شرق مسأله‌سنک حائده‌کی دخل عظیمی ايله ایضا- ایدیلیر: فرانسلر شرقه آق دکر اوزرندن یول آچشلردی. اهل صلیب سفرلرینی فرانسلرلر سوق واداره ایتدیلر.....»

«... ۱۵۰۰ نجی عصرک صوکرینه طوغری شرق مسأله‌سی، کنج بر ملت، یکی بر غیرت ووصولله آله آلیر، باشده اوروپانک طانیمیه تنزل ایتدیکی بو قوم، روسلردر.

«... روس قومنک تاریخی، اورمانلرده، قره طوپراقده، بوز قیرلرده یاییلمقدن عبارتدر؛ طول مدت اوروپالیرجه مجهول قالان بوتاریخ، شرق مسأله‌سنک یکی بر یورینی حاضرلادی.... روسلر، تاتار محکومیتدن قورتولوب استقلال قازاندقدن سوکره، اسکی حاکم‌لرینی شرقه ایتدیلر و ۱۵۰۰ نجی عصردن اعتباراً شرقه ایلروله‌دیلر. بونلرک بوزقیرلر اوستندن شرق عالمه کوتوردکاری آثار مدنیه، اسکی یونانی-رومانک اعتقادات و اخلاقی اولمشدر. فرانقلرک رومادن آلدقلرینی، روسلر ییزانسدن آملشلردی. روسلرک برنجی مدینه‌سی اولان «کیف»، ایلک کونلرندن باشلیه‌رق، ییزانسک رقیبی وشعبه‌سی اولق اوزره، بر شهر مقدس تلقی ایدیلمشدر. فرانیق وروسلرک مقدرات تاریخی‌سنده بر نوع تعاقب و موازنت واردر: غرب اقوامنک شرقی استیلایی نهایت بولدینی زمان، روسلرکی باشلامش و بو صورتله شرق مسأله‌سی دوام ایتمشدر [ ۱ ] . «Manuel historique de Politique étrangère. — T. I. p. 10 à 14»

بورژوانک شرق مسأله‌سی آکلایشی کافی درجه‌ده دریندن اولقله برابر، بو غریب مسأله ، اونک چیزدیکی حدود ایچنده‌ده قالمش دکلدر. بورژوا، هیچ اولمازسه، شرق مسأله‌سی قرون‌اولی‌ده آرامیه قالدیشمامش ، مسأله‌نک مبدائی، بو کونکی آوروپانک ایلک ادوار تشکیه‌سینه قدر کوتورمکه اکتفا ایتلشدر. فقط «منشألرندن زمانمزه قدر شرق مسأله‌سی» دییه بر جلد یازان وکتابی فرانسه انستیتوسی طرفندن مکافاته لایق کوریلان ادوار درپو (Edouard Driault) شرق مسأله‌سنک ابتدایی همان همان طوفان نوحه قادار جیقارییورا کتابک مدخلی، شرق مسأله‌سنک تعریفی (Defini-tion de la Question d'Orient) : «اسکندر کبیر، غرب طرفی آق دکر، قره دکر و محرا، شرق طرفی ایندوس نهریله محدود بر اولمکه، یعنی آوروپادن هندستانه کیدن یوله صاحب اولمشدی.

[ ۱ ] بعضی برلری آتلانترق بؤخله ایدیلرک ترجمه اولونمشدر.



اسکندردن سوکره، روما ایمپراطورلری بو جهته طوغری توسع ایدرکن نادر آ دجهیه قدر واصل اوله ییلدی و بنا علیه ایران بر درجهیه قدر عظمت و شوکتی غائب ایتدی. مؤخر آ بدنجی و سکزنجی عصرلرده [میلادی] عرب ایمپراطورلری بحر سفیددن ایندوسه قدر یاییلدی و حدودلری، آسیاده، جنوب طرفدن بر آ ز قایمسی نظر اعتباره آلمزسه، ما کیدونیا ایمپراطورلرک حدودلریله تطابق ایتدی. سدها سوکره ۱۲نجی عصردن ۱۵نجی عصره قدر، باربار استیلالری اوروپاده برلشوب اوطورمش ایکن، غربی آسیا، اوروپائی اولدییی نسبتده آسیائی دخی اولان بو منطقه، بو ایلری آسیا یاخود ایلری آروپا، بویوک مقیاسده مهاجرت اقوام ایله قاریشوب چالقاندی. جنکیز خان و تیمورک ایمپراطورلقلری آسیای صغرادن غاژه قدر بوتون مملکتلری قایلادی: قسطنطیه اقصای شرقدن ویا اورته آسیا یابلالرندن قوشوشوب کن قاتحله قارشى، اوزون مدت اوروپانک سوک حصارى اوله رق قالمشدى. - آسیائی مستوایلرک سوک بر طالعہ سی، ۱۴۵۳ده، استانبول شهریک دیوارلری، خریستیان دینک اسلامه قارشى طوران بو سدیقه ده ییقدی؛ عثمانلی ایمپراطورلری، دورت عصردن فضله بر زمان، شرقی اوروپا و غربی آسیانک فارس کورفرندن طونه نهرینه و آدریانیک دکزینه قدر امتداد ایدن بر قسمی اوزرینه یاییلدی. ۱۶نجی عصردن اعتبارآ، استانبول سلطانی اوروپا ایشلرینه قاریشیر اولدی، و تا او زمان فرانسه ایله بالاتفاق طونه نک حوضه و سطانده آلمان حدود: نی کیری چکدیردی. سلیمان قانونی نک دور سلطنتی (۱۵۲۰-۱۵۶۶)، بو دولتک اوج اقمالی اولدی. - چونکه عثمانلی تورک لرینک حاکمیتی فتح اولنان قطعه نرده، هیچ دکسه اوروپاده درین کوکمر صالیورمه مشدی. تورکمر، مغلوب قوملرله قایناشوب برلشمک ایچون هیچ صرف غیرت ایتمکسزین اولرک اوزرینه اوطوروب برلشدیلر ..... ۱۷نجی عصردن باشلایه رق سلطنت عثمانیه ضعیفلیدی، حدودلری کیری چکلیدی... اسلامک اوروپاده و آسیاده، بوسفور و داردانلک هرایی طرفده رجعتی، شرق مسأله سی تولید ایتدی. شرق مسأله سنک تاریخی، اقوام اسلامیه ضررینه، اولره قومشو ملتک ترقیسنک تاریخنندن عبارتدر. - بو جهته شرق مسأله سی، اوصاف دینی حائرر. محمدنای ایه سلیمان قانونینک خریستیان طوبراغنده قزاندقلری مظفریات، هلاک صلیه غلبه سی ایدی.. عصر اخیرده روسلرک تورک لری یگمه سی، بالقان کوچوک دولترینک دیریمه سی، صلیک هلاک ایشقام آلمه سی اولدی و هر طرفده، تورکستانده، قفقاسک جنوبنده، طونه اوزرنده، آطه لرده، سوریه ده، نیل وادیسنده، هندده اقوام خریستیانیه، اسلام سنجاغنی رجعته احبار ایدیورلر. اوپله عظیم بر حرب صلیبی که قرون وسطانک حروب صلیه سی یاننده جوحق اویونجاغی قالیر [۱].

دریو، شرق مسأله سنک ماهیت دینی سی بویله تصریح و تعین ایتدکن سوکره اوصاف هر قیه سی

[۱] La Question d'Orient depuis ses origines jusqu'à nos jours. - Introduction



کوسترمک اوزره دییورکه «یافنک اولادی اولان لاتین و شرقی، جرمن و آنطو- صاقسونلر، اسلاو و روسلر» (بام دنیا) انکله رنده، مصر اقوامنک، عراق سامی لرینک، آسیای سفری تورکلرینک اطرافنی سارارق هندوس ایله آق دکر آره سنه، برلشمه لری مقدر کی کورینن هندو آوروپا عالمه سنک ایکی بویوک شعبه سی آیرمق ایچون آکسزین کلوب کیرمش بو یسانجی قوملری محو ایتک ایچون اوزرلرینه سالدیرمقده درلر.

ولکن، عصر مزده شرق مسأله سنک تاریخی بالحاصه ماهیت اقتصادی اکتساب ایتمکده دره بوده. اقوامی، حتی اقربا قوملری یکدیگری اوزرینه سالدیرن تنازع بقانک اشکالندن بریدر. ۳۵۰ میلیون اوروپایی، ۲۵۰ میلیون هندلی ایله ۴۰۰ چینی په باغلایان و معیشت یومیه نك محتاج اولدینی محصولاتی، اسکی دنیا اوزرنده کچیره رک، محیط کیردن محیط اطلاسی په طاشیان اسکی بویوک تجارت یولی، سویس قنالک حفرندن بری، بورادن کلوب کچیور. انکله تره آق دکر، شاب دکرزی و محیط هندی اوزرنده بویوک اکا اعلام و قعلرینی طوتمقده در. فرانسه بحر سفید هرینک شمال و جنوب ساحلرینه متصرف اولدینی کی اونک شرقده منافعی، منافعدن دهها ساغلام غنای و اردر. روسیه شمالک بوزلی اووه لرند و بوزقیرلرنده محبوس قالمه په راضی اولمیور، اوکا سربست بر دکرده، بحر سفید، اوقیانوس هندی ویا اوقیانوس کیرده بر مخرج لازم در. اوروپا ملت لرینک دیکرلری ده، بو بویوک تجارت یولی اوزرنده بر موقع ایدمه په محتساجدرلر. زیرا بو یولدن اوزا قده قالانلر، یاقین زمانلرک فعالیت اقتصادی سنده بویوک رول اوینامقدن واز کچمه په مجبور اوله جقلر کی کورنیور. تاریخ بشرک ایلک تحلی ایتدیکی شرق، بو کون یته تاریخک باشلیجه مخه سی حانه کلدی [۱].

ادوار دریو، شرق مسأله سنک منشأ لرینی قرون اولایه، تا اسکندر ذوالقرنینک افسانه لرله دولودوره فتوحاته قدر جیقارمقله برابر، فرانسلرک مثبت، صریح و مادی ذهنیتنه صادق قالدق، مسأله په هیچ اولمازسه، مبهم و مطلق مافوق الطبیعیات قاریشیدیر میوردی. روس مورخین مشهوره سندن صمدی برفک شرق مسأله سنه نظرینی اوکرن دیکمز زمان، شعر و تصوفه جوق میال اسلاو ذهنیتنک بو عنصری ده، مسأله مزه سوققده قصور ایتدیکنی کورنیور. سلاویوفک عندنده شرق مسأله سی، تاریخک قید و تحظر ایدمه جکی قدر اسکی زمانلردن بری اوروپا ایله آسیانک مصادمه سی اقدام ایدرکه بو مصادمه ده اوروپا حیات و منافع بخش ایدن دکرلرک، آسیا ایسه اولوم طاعیدن بوزقیرلرک تأثیرلرینی تشخیص و تمیل ایدر. اوروپا و آسیانک، تاریخک عادتاً هرمن و اهرمنی اولا بو ایکی قوتک جاربشمه سی، تاریخ جهانک اک اساسلی بر حادثه باطنیه سندر. سلاویوفک بو نظریه سی، ترقیور و غربی روس مورخ و محرر لرینک جوغی طرفدن بر حقیقت اولق اوزره قبول ایدلش و روسیه نك غربیللشمه سنه، حیات و منفعت ویرن دکرلردن مستفید اولماسنه مقتضی تدابیر اجتماعی و سیاسیه نك [۱] دریونک بو اثری (محمد نافذ) امضاسیله تورکجه په ترجمه اولونمشدر. ترجمه ده بعضی خطا لر اولمقه برابر اوقوقه سی نوسه ایدرز.



ایضاح وتفصیلله خیلی اوغراشلمشدر . بو نظریه به کوره ، روسلر ، نهایتسز محرالردن ، قیرلردن ، امرنک قراکلیق وموت آور اولکه سندن قورتولوب ، دکزلره ، هرمنک بارلاق وحیات بخش سلطنته قاووشمالیدر . کوریلور که مهمات فلسفه دن غایت مادی بر نتیجه سیاسی جیقور : روسلر جه شرق مسأله سی بوغازلری زور لایوب ، دولت عثمانیه بی اوردن قالدیروب آق دکزه ایملک ویرلشمکدر . بوتون بو نقل اولونان افاده لردن شرق مسأله سنک غایت آجیق وساده بر تعریفی جیقارمیلیرز : « اوروپا دولترینک و اوروپالی قوملرک عثمانلی اولکه سی و بوتون شرق قریبی ، دورلو اصول و واسطه لرله ضبط و استیلا اتمه به و خرسنتیان اولمایان شرقیلری محو واقعا ایلهمه به اوغراشملری ، دیپلوماتلر لهجه سنده « شرق مسأله سی » نامی آلمشدر . »

مفصل

تورک عالنده

### پارس و برلین معاهده نامه لرینک فسخ و الفاسی

معاصر حقوق شناسلر عنندده دولت ، قوه حا که بی (l'ouvoir supreme) تماماً و بالکسر کندنده جمع و تمرکز ایتدیریر . داخلی و خارجی قوتلرک رقابته مساعدده ایتیر . قوای داخلیه نک حمله سی اطاعت و تابعیته اجبار ایدر . قوای خارجیه نک مداخله و نفوذنی کسر ایدر . بناء علیه وحدت و تمامیت حا که بته خلل کتیره بیله حک ، استقلال حرکتی و سربستی اجرا آتی اشکال ایلیمه بیله حک قوتلر موجود ایسه ، اولرک ازاله سنه جالیشیر . دولت عثمانیه معاصر بر دولت اولق غایه سی تعقیبه باشلایلدن بری ، دولتک بوتون قوه حا که عنصرینی کندنده جمعه اوغراشدینی مشهوددر . محمود عدلی و تنظیمات ، دره بکاری ، اطاعتسز پاشالری قالدیرمه به ، حکومت مرکزیه ایله ولایتلری تسبیقه ، تبعه نک حقوقی توحیدمه ، عین اساسلره مستند قوانینی تشمیله ، استثنائی وضعیتلری تحدیده ، دولته رقیب قوتلری قیرمه به اوغراشیرکن ، قرون وسطائی بر دولتنده معاصر بر دولت طوغور تمق استیوردی . دولت عثمانیه نک عصری بر دولت اولمه سی اک جوق اشکال ایدن مؤثرلردن بریسی « امتیازات » ایدی . قرون وسطائی دولتلرک هپسندده موجود اولان امتیازات دولت عثمانیه ده ، « امتیازات اجنبیه » و « امتیازات مذهبییه » عنوانلریله خارجی و داخلی اولق اوزره ایکی بویوک قسمه آریلور و هرایکسی دولتک استقلال و سربستی حرکتیه عظیم موانع احداث ایلوردی . امتیازات اجنبیه (قاییتولاسیون) و مذهبی نک الفاسی املی ، تنظیمات دوره سیله برابر باشلامشدی . لکن بو مقصدک استحصالی اوغرنده صرف اولتان امه کلر ، سوک زمانلره قدر یک آز ثمره ویرمشدر . جهان حربینک احداث ایشدیکی بین الدول وضعیت ، عثمانلی دولت آدملرینی ، بو یولده قطعی خطوه لر آتمه به تشویق ایدمک بر ماهیتده ایدی . مقام اقتدارده بولونان ذاتلر ، زمانک ایسته دیکی هنرم و جسارته تماماً صاحب اولدقلرندن ، بو خطوه لری آتقمده اصلا ترد کوسترمدیلر : حربک ایلک آیلرنده قایتولاسیونلرک الفاسی اعلان اولونیدی ، بو ،